

GHIDUL
CRESCĂTORULUI PRIVIND PROTECȚIA ȘI
BUNĂSTAREA GĂNILOR OUĂTOARE, ÎN FERMĂ ȘI ÎN
TIMPUL TRANSPORTULUI

CUPRINS:

	<u>pagina</u>
I NTRODUCERE	3
B AZA LEGALĂ	4
Î NREGISTRAREA EXPLOATAȚIILOR.....	6
M ETODE DE CREȘTERE.....	7
P ERSONALUL ANGAJAT	8
I NSPECȚIILE	9
Ț INEREA EVIDENȚELOR	11
S TANDARDE MINIME PENTRU GĂINILE CRESCUTE ÎN SISTEM ECOLOGIC	12
S TANDARDE MINIME PENTRU GĂINILE CRESCUTE ÎN SISTEM FREE RANGE	14
S TANDARDE MINIME PENTRU GĂINILE CRESCUTE ÎN SISTEM ALTERNATIV	15
S TANDARDE MINIME PENTRU GĂINILE CRESCUTE ÎN SISTEM CUȘTI	17
E CHIPAMENTE MECANICE SAU AUTOMATE	18
L IBERTATEA DE MIȘCARE	19
A DĂPOSTURILE ȘI CAZAREA	21
H RĂNIREA ȘI ADĂPAREA	23
M UTILĂRI	25
C APTURARE, MANIPULARE ȘI TRANSPORTUL PĂSĂRILOR	26
M ETODE DE UCIDERE A GAINILOR IN ADAPOST	28

INTRODUCERE

Având în vedere importanța tot mai mare care se acordă la nivel european respectării normelor de protecție și bunăstare a animalelor, considerăm oportună inițiativa de elaborare a unui ghid de recomandări privind protecția și bunăstarea găinilor ouătoare, adresat în primul rând fermierilor care au experiență în creșterea păsărilor, dar și persoanelor care au în vedere înființarea unor ferme de găini ouătoare, care să corespundă celor mai noi cerințe în domeniu.

Ghidul este structurat sub forma mai multor secțiuni, care urmăresc în mod logic și firesc prevederile legale privind protecția și bunăstarea găinilor ouătoare. **Recomandările din acest ghid nu se aplică exploatațiilor cu mai puțin de 350 de găini, precum și exploatațiilor de creștere a tineretului de înlocuire pentru găinile ouătoare.** Trebuie reținut că deși baza legală se regăsește într-o proporție însemnată în acest ghid, acesta nu trebuie privit totuși ca o sursă exclusivă, ci orientativă în domeniul protecției și bunăstării găinilor ouătoare, utilizatorii trebuind să se asigure, în viitor, că prevederile actualului ghid nu au fost modificate, îmbunătățite sau completate prin acte normative emise de către organele competente.

De asemenea, această formă actualizată a ghidului, conține și câteva detalii legate de creșterea în sistem extensiv a găinilor ouătoare.

BAZA LEGALĂ

Actele normative care au stat la baza elaborării acestui ghid sunt următoarele :

- Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ANSVSA nr. 73/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind înregistrarea exploatațiilor care dețin găini ouătoare;
- Ordinul ANSVSA nr.75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă;
- Ordinul ANSVSA nr. 136/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind standardele minime pentru protecția găinilor ouătoare, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ANSVSA nr. 63/2012 pentru aprobarea normei sanitare veterinare care stabilește standardele minime pentru protecția păsărilor în fermă și în timpul transportului
- Regulamentul (CE) nr. 589/2008 al Comisiei din 23 iunie 2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1234/2007 al Consiliului privind standardele de comercializare aplicabile ouălor.
- Regulamentul (CE) nr. 834/2007 privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice, precum și de abrogare a Reg. CEE nr. 2092/91 – art. 14 (norme aplicabile producției animaliere), art. 18 (norme generale aplicabile producției de hrana procesata pentru animale),

- Regulamentul (CE) nr. 889/2008 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentul (CE) nr. 834/2007/CE privind producția ecologică și etichetarea produselor ecologice în ceea ce privește producția ecologică, etichetarea și controlul – art. 12, 14, 20, 23, 38, 42, 75, 77.
- Regulamentul (CE) nr. 1/2005 privind protecția animalelor în timpul transportului;
- Recomandările Consiliului Europei privind protecția animalelor în timpul transportului;
- Regulamentul (CE) nr. 1099/2009 privind protecția animalelor în timpul uciderii.

ÎNREGISTRAREA EXPLOATAȚILOR

Exploatațiile trebuie să aibă un număr distinctiv la nivel național, la fiecare direcție sanitară veterinară existând o bază de date, în care sunt menționate următoarele:

- a. numele exploatației, adresa acesteia;
- b. numele și adresa persoanei fizice responsabile cu exploatația de găini ouătoare (deținătorul);
- c. numărul/numerele de înregistrare a altor unități de același profil, care se află în proprietatea sau în administrarea deținătorului;
- d. numele și adresa proprietarului unității, dacă acesta este diferit de deținător;
- e. numărul/numerele de înregistrare ale altor unități de același profil, care se află în proprietatea sau în administrarea proprietarului unității;
- f. metoda de creștere;
- g. capacitatea maximă a unității privind numărul de păsări la un moment dat.

METODA DE CREȘTERE

1. Metodele de creștere ale găinilor ouătoare pot fi:

- sistem ecologic- cod 0
- sistem extensiv- cod 1
- la sol- cod 2
- baterii – cod 3

2. În funcție de sistemul de creștere, fiecare exploatație are un număr distinctiv, care are următoarea alcătuire:

- a. un număr care corespunde metodei de creștere (1 pentru sistemul extensiv, 2 pentru metoda de creștere la sol, 3 pentru metoda de creștere în baterii, 0 pentru producție ecologică);
- b. codul României – RO;
- c. codul județului;
- d. un număr acordat cronologic exploatațiilor din care provin ouăle, începând cu numărul 001.

Este obligatoriu ca ouăle să fie înscrisionate cu numărul distinctiv pentru a se putea verifica trasabilitatea.

PERSONALUL ANGAJAT

1. Personalul angajat de către administratorul unității, mai ales cel care desfășoară activități cu animale, trebuie să corespundă din punct de vedere numeric și al pregătirii profesionale în ceea ce privește creșterea și îngrijirea păsărilor.
2. (1) Păsările trebuie să fie îngrijite de personal suficient, care deține cunoștințe adecvate, capabil:
 - a) să recunoască dacă păsările au sau nu au o stare de sănătate bună;
 - b) să înțeleagă semnificația modificărilor intervenite în comportamentul păsărilor;
 - c) să aprecieze caracterul adecvat al mediului în ansamblu sau pentru sănătatea și bunăstarea păsărilor.(2) În situația în care păsările trebuie capturate, această operațiune se efectuează cu atenție și numai de către personal instruit și competent.
3. Personalul trebuie să fie responsabilizat să respecte pe întreaga perioadă de activitate productivă sau de viață a animalelor principiile și normele de protecție și bunăstare a animalelor, prin afișarea la loc vizibil și în puncte de interes de panouri cu restricții, măsuri speciale de bunăstare, proceduri de urgență etc.

INSPECȚIILE

1. Inspecția grupurilor sau loturilor de păsări trebuie efectuată cel puțin o dată pe zi.
2. În timpul inspecției trebuie să se asigure o vizibilitate clară la nivelul membrilor, a tuturor părților corpului păsării pentru o bună observare a acesteia.
3. Pentru inspecția atentă a efectivului sau a grupului de păsări, trebuie să se acorde o atenție deosebită condiției fizice, mișcărilor, respirației, aspectului penajului, ochilor, ciocului, picioarelor și ghearelor și, dacă este necesar, crestei, prezenței paraziților externi, excrementelor, consumului de apă și hrană, sporului în greutate, precum și producției de ouă.
4. Clădirile care cuprind mai mult de 3 rânduri de cuști trebuie astfel proiectate încât să permită inspecția fără dificultate a tuturor rândurilor de cuști.
5. În cazul cuștilor îmbunătățite, pentru a se facilita inspecția (dar și în vederea populării/depopulării), trebuie să existe un coridor de minimum 90 cm între rândurile de cuști, și un spațiu de 35 cm între pardoseala clădirii și partea inferioară a cuștilor.
6. Lumina naturală poate fi suplimentată cu lumină artificială, sursele de lumină artificială fiind repartizate în așa maniera încât să se poată asigura o iluminare corespunzătoare.
7. Problemele constatate în urma inspecțiilor vor fi remediate de către persoanele responsabile, în cel mai scurt timp posibil.

8. La nivelul fiecărei ferme va trebui să existe un spațiu special amenajat pentru păstrarea produselor biologice și a medicamentelor conform prescripțiilor unității producătoare.

9. În mod special, în cazul păsărilor crescute pe sol, inspecția se realizează începând cu primele zile de la populare, astfel încât să nu creeze un disconfort suplimentar păsărilor, iar acestea să se obișnuiască cu prezența personalului.

10. În primele săptămâni după populare trebuie observat modul în care păsările se adaptează noilor condițiilor din adăpost - lumină, așternut, ventilație, temperatură.

TINEREA EVIDENȚELOR

1. Proprietarul, deținătorul animalelor, administratorul sau medicul veterinar trebuie să păstreze o evidență a tuturor tratamentelor efectuate și a numărului de păsări moarte găsite la fiecare inspecție (registru de tratamente, registru de mortalități). În registrul de tratamente se vor menționa data efectuării tratamentului, medicamentele folosite, doza, și calea de administrare, perioada de așteptare și grupul de păsări tratat.
2. Următoarele evidențe trebuie să se regăsească:
 - procedura de ucidere în caz de urgență elaborată conform precizărilor din Anexa 1, cap.1 din Regulamentul Consiliului 1099/2009/EC privind protecția animalelor în timpul uciderii.;
 - inspecțiile zilnice efectuate în fiecare hală;
 - buletinele de analiză pentru apă și furaje.
3. La nivelul fermei trebuie să se mai găsească atestatele angajaților privind cursurile de creștere, protecție și bunăstare urmate, precum și evidența instructajelor cu personalul angajat privind protecția și bunăstarea animalelor.
4. Evidențele vor fi păstrate pentru o perioadă de cel puțin 3 ani și trebuie să fie puse la dispoziția autorității competente atunci când se efectuează o inspecție oficială sau la cerere.

ADĂPOSTURI ȘI CAZARE PE SISTEME DE CREȘTERE

1. STANDARDE MINIME PENTRU PROTECȚIA GĂINILOR OUĂTOARE CRESCUTE ÎN SISTEMUL ECOLOGIC

-COD 0-

1. Niciun adapost nu cazează mai mult de 3000 de găini ouătoare,
2. Pășările nu trebuie cazate în custi,
 - 2.1. Adăposturile trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
 - 2.2. Cel puțin 1/3 din suprafața podelei să fie solidă, fără grilaje sau gratare și acoperită cu așternut,
 - 2.3. O parte din suprafața podelei, care este disponibilă pentru găinile ouătoare, trebuie să fie disponibilă pentru colectarea dejecțiilor,
 - 2.4. Să prezinte trape de intrare/ieșire de o dimensiune corespunzătoare pentru păsări, iar aceste trape au o lungime combinată de cel puțin 4 m pe o suprafață de 100 m²,
 - 2.5. Să fie astfel construite astfel încât să permită cu ușurință accesul păsărilor la suprafețele în aer liber,
 - 2.6. Lumina naturală poate fi suplimentată prin mijloace artificiale, astfel încât să se asigure maxim 16 ore/zi de lumină și o perioadă continuă de odihnă nocturnă de 8 ore.

In interior (suprafata neta la dispozitia pasarilor)			In exterior (m ² de suprafata disponibila in rotatie/cap)
Nr. de pasari/m ²	Cm de stinghie/pasare	Cuibar	
6	18	7 gaini ouatoare/cuibar sau in cazul cuibarelor comune: 120 cm ² /pasare	4, cu respectarea prevederii ca limita de 170 kg de N/ha/an sa nu fie depasita

2.7 Păsarile trebuie să aibă acces la o suprafață în aer liber, în cel puțin o treime din viața lor,

2.8 Suprafețele în aer liber trebuie să fie în cea mai mare parte acoperite de vegetație și prevăzute cu instalații de protecție și trebuie să le permită păsărilor accesul la un număr adecvat de adăpători și de jgheaburi de furajare.

2.9 În cazul în care găinile sunt ținute în interior, în cazul unor restricții impuse de legislație, acestea trebuie să aibă acces permanent la cantități suficiente de furaje grosiere și la materiale corespunzătoare în vederea satisfacerii nevoilor lor etologice.

2.10 Toate materiile prime folosite în hrana găinilor ouătoare, în sistem ecologic, trebuie să fie însoțite de certificate ecologice eliberate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

2. STANDARDE MINIME PENTRU PROTECȚIA GĂINILOR OUĂTOARE CRESCUTE ÎN SISTEMUL FREE- RANGE

-COD 1 –

1. Numărul minim de găini pentru care se aplică prevederile legislative trebuie să fie de 350. Nu există o limită maximă.

2. Pășările nu trebuie cazate în custi,

2.1. Adăposturile trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

2.2.1 *în zona de adăpost trebuie să se asigure următoarele:*

- front de furajare de minim 10 cm/cap de pasare la sistem linear de furajare sau 4 cm /cap de pasare la hrănitori circulare ;
- cel puțin o pipă sau o cupă de adăpare la fiecare 10 găini;
- cuibare individuale (cate unul pentru fiecare grup de 7 găini) sau cuibare de grup (1mp.de cuibar/120 de găini);
- dotarea cu stînghie în număr suficient astfel încât să se asigure 15 cm de stînghie /pasăre;
- asigurarea zonei de așternut în suprafața de minim 250 cmp/pasăre și nu mai puțin de 1/3 din suprafața pardoselii;
- acces direct la zona exterioară prin deschideri de 35cm. înălțime și 40 cm. lățime sau cel puțin deschidere totală de 2 m. la 1000 de găini;
- densitatea nu trebuie sa depășească 9 găini /m² de suprafață utilizabilă

2.2.2 *în zona de padoc*

- spațiile libere să fie dotate cu adăposturi pentru vreme rea, protejate împotriva animalelor de pradă, dotate după caz, cu adăpători;
- se vor asigura 4 m²/găină.

3. STANDARDE MINIME PENTRU PROTECȚIA GĂNILOR OUĂTOARE CRESCUTE ÎN SISTEMUL ALTERNATIV LA SOL

-COD 2 –

1. Numărul minim de găini pentru care se aplică prevederile legislative trebuie să fie de 350. Nu există o limită maximă.

2 Toate sistemele trebuie echipate astfel încât toate găinile ouătoare să aibă:

a) hrănitivi lineare care asigură un front de furajare de cel puțin 10 cm/pasăre, sau hrănitivi circulare care asigură cel puțin 4 cm/pasăre;

b) instalații de adăpare cu apă continuă care asigură un front de adăpare de 2,5 cm/pasăre, sau instalații cu adăpare circulară care asigură 1 cm/pasăre. În plus, când sunt folosite adaptori la cupe sau la pipe, trebuie să se asigure cel puțin o pipă sau o cupă pentru fiecare grup de 10 găini. Când punctele de adăpare sunt verticale, trebuie să existe cel puțin două cupe sau două pipe la dispoziția fiecărei păsări;

c) cel puțin un cuib pentru fiecare grup de 7 găini. Dacă se folosesc cuiburile de grup, trebuie să existe cel puțin 1 mp din spațiul de cuib pentru maximum 120 de găini;

d) stîngii adecvate, fără margini ascuțite și care asigură cel puțin 15 cm/pasăre. Stîngiile nu trebuie să fie montate deasupra așternutului; distanța orizontală dintre stîngii trebuie să fie de cel puțin 30 cm, iar distanța orizontală între o stîngie și perete trebuie să fie de cel puțin 20 cm și de cel puțin 250 cm de zona de așternut/pasăre, zona de așternut ocupând cel puțin o treime din suprafața pardoselii.

3 Pardoselile pentru instalații trebuie să fie construite în așa fel încât să suporte adecvat ghearele din față ale fiecărui picior.

a) dacă se folosesc sisteme de creștere în care păsările se pot mișca liber între diferite niveluri:

(i) nu sunt permise mai mult de 4 niveluri,

(ii) înălțimea liberă dintre niveluri trebuie să fie de cel puțin 45 cm;

(iii) instalațiile de furajare și adăpare trebuie să fie distribuite în așa fel încât să asigure accesul egal la acestea al tuturor gainilor;

(iv) nivelurile trebuie să fie astfel aranjate încât să prevină căderea fecalelor pe nivelul inferior;

4. STANDARDE MINIME PENTRU PROTECȚIA GĂINILOR OUĂTOARE CRESCUTE ÎN SISTEMUL DE CUȘTI

-COD 3 –

1. Numărul minim de găini pentru care se aplică prevederile legislative trebuie să fie de 350. Nu există o limită maximă.

Acest sistem de creștere trebuie să asigure următoarele:

1. cel puțin 750 cmp din suprafața cuștii pentru fiecare gaină, din care 600 cmp să fie suprafața utilizabilă;
2. înălțimea cuștii, va fi de cel puțin 20 cm în orice punct;
3. pardoselile cuștilor trebuie să fie construite astfel încât să suporte adecvat ghearele din față ale fiecărui picior. Inclinarea pardoselii nu trebuie să depășească 14% sau 8°
4. suprafața minimă obligatorie pentru orice cușcă trebuie să fie de cel puțin 2000 cm². Aceasta trebuie să aibă următoarele dotări:

- un cuib;
- așternut care să poată fi ciugulit sau zgâriat;
- stîngii adecvate care să asigure cel puțin 15cm/găină.
- jgheabul de furajare trebuie să fie folosit fără restricție. Lungimea acestuia trebuie să fie de cel puțin 12 cm, înmulțiti cu numărul găinilor din cușcă;
- sistem de adăpare corespunzătoare cu mărimea grupului. Acolo unde sunt adapatori la pipă sau la cupă, cel puțin două adapatori pipă sau două adapatori cupă trebuie să fie accesibile fiecărei păsări;
- dispozitiv pentru scurtarea ghearelor

5. pentru a facilita inspecția și depopularea găinilor, trebuie să existe un coridor de minimum 90 cm între randurile de cuști

6. între pardoseală și partea inferioară a acuştilor trebuie să se asigure un spațiu de 35 cm.

ECHIPAMENTE MECANICE SAU AUTOMATE

1. Pentru buna funcționare și monitorizare a echipamentelor și instalațiilor trebuie să existe proceduri scrise, clare, simple, eficiente și cu finalitate pentru inspecția instalațiilor, care trebuie efectuată de cel puțin o dată pe zi.
2. Administratorul fermei va afișa la loc vizibil datele de identificare ale persoanelor responsabile cu reparațiile și situațiile de urgență; totodată va afișa procedurile scrise despre modul de operare în caz de defecțiune.
3. Atunci când sănătatea și bunăstarea animalelor depind de un sistem de ventilație artificială, trebuie să existe un sistem de rezervă corespunzător care să garanteze reînnoirea suficientă a aerului, în eventualitatea defectării sistemului de bază.
4. Trebuie să existe sisteme de alarmă pentru avertizare în cazul defectării unui echipament de monitorizare a condițiilor de microclimat.
5. Utilajele folosite pentru igienizarea adăposturilor trebuie să fie într-o stare foarte bună de întreținere și igienă.

LIBERTATEA DE MIȘCARE

1. În cazul sistemelor alternative în care păsările sunt crescute liber pe mai multe niveluri, în hale închise, al căror număr distinctiv începe cu cifra 2, trebuie respectate următoarele cerințe:
 - nu sunt permise mai mult de 4 niveluri;
 - spațiul din față între niveluri trebuie să fie de cel puțin 45 cm.
2. În cazul sistemelor alternative în care păsările se mișcă liber, în hale cu deschidere la exterior-sistem extensiv, *pentru care se va acorda un număr distinctiv care începe cu cifra 1*, se vor asigura următoarele aspecte:
3. Pe spațiul liber de padoc, densitatea populării nu trebuie să depășească 2500 de găini pe hectarul de teren, aceasta însemnând că unei găini îi revin 4 m² de teren; în situația în care, fiecare găină dispune de minimum 10 m² și se practică o rotație, iar găinile au acces liber la tot spațiul, pe parcursul întregii vieți a grupului de găini, fiecare spațiu închis utilizat trebuie să asigure cel puțin 2,5m² pentru fiecare găină;
4. Trebuie să existe câteva intrări care să asigure acces direct la zona exterioară, de cel puțin 35 cm înălțime și 40 cm lărgime, care să se extindă pe toată lungimea clădirii; trebuie să fie disponibilă o deschidere totală de 2 m pentru un grup de 1.000 de găini.
5. Distanța de la trapa de ieșire cea mai apropiată până la gardul înconjurător nu va depăși 150 m. Cu toate acestea, o extensie de până la 350 de metri de la trapa de ieșire cea mai apropiată este autorizată, cu condiția ca numărul de adăposturi repartizate să fie de cel puțin 4/hectar.
6. să fie cel puțin 4 hrănitore și 4 adăpătoare pe fiecare hectar de teren;

7. găinile trebuie să aibă pe parcursul zilei acces neîntrerupt la spațiile exterioare;
8. terenul exterior poate avea și porțiuni acoperite de vegetație, care au și rolul de a asigura umbra în zilele însorite;
9. în vederea protejării găinilor ouătoare față de prădători, se poate amenaja deasupra spațiilor exterioare, la o înălțime de minim 3 metri, un adăpost confecționat din fire groase de plastic transparent (gută), paralele între ele.
10. trebuie ținut cont de faptul că, în ambele sisteme de creștere, sistem alternativ la sol și sistem extensiv, densitatea de populare în interiorul adăpostului nu trebuie să depășească 9 găini/m².

ADĂPOSTURILE ȘI CAZAREA

1. Ca o regulă generală, proiectarea și construirea adăposturilor trebuie să se realizeze în concordanță și cu regulile de protecție și bunăstare a animalelor.
2. Materialele utilizate trebuie să fie rezistente, impermeabile, să nu fie dăunătoare păsărilor. Acele părți ale clădirilor, echipamentelor sau ustensilelor care sunt în contact cu pasărea trebuie să fie curățate și dezinfectate riguros și regulat, mai ales când se realizează depopularea, precum și înaintea introducerii de noi loturi în exploatație.
3. În adăposturi nu trebuie să existe muchii, margini ascuțite, capete de bară, sisteme de prindere a barelor, sau orice alte obiecte care pot produce rănirea păsărilor.
4. Pardoseala trebuie să suporte adecvat ghearele fiecărui picior, să nu prezinte denivelări sau spărturi care pot provoca răniri.
5. Nivelul zgomotelor trebuie diminuat cât mai mult posibil; zgomotele constante sau bruște vor fi evitate.
6. Păsările nu trebuie menținute în permanență în întuneric, și nici să fie expuse la lumina artificială fără întrerupere.
7. Nivelul de iluminare trebuie să permită tuturor păsărilor să se vadă una pe alta, să poată investiga vizual împrejurimile; acolo unde există lumină naturală, fantele de lumină trebuie aranjate astfel încât lumina să fie distribuită uniform în adăpost.
8. Clădirile trebuie dotate cu sisteme de iluminat care să asigure o intensitate luminoasă de cel puțin 20 lucși, măsurată la nivelul ochiului păsării.

9. Regimul de iluminare trebuie să prevină problemele de sănătate și cele legate de comportament; prin urmare, trebuie să urmeze un ciclu de 24 de ore și să includă perioade neîntrerupte de întuneric, astfel încât păsările să se odihnească și să evite apariția imunosupresiei și a anomaliilor oculare.

10. Concentrația maximă de NH₃ din adăpost nu trebuie să depășească 20 ppm, iar concentrația maximă de CO₂ din adăpost nu trebuie să depășească 3000 ppm.

11. Valorile orientative ale nivelului de iluminare naturală și artificială sunt următoarele:

Destinația adăpostului	Iluminare naturală (I)	Iluminarea artificială (w/m²)	Intensitatea iluminării (lucși)
așternut sau baterii	-	3,5	20
iluminare bilaterală	1/18 – 1/20	3,5	20
iluminare unilaterală	1/10	3,5	20

12. Dejecțiile trebuie îndepărtate ori de câte ori este necesar, iar cadavrele trebuie îndepărtate zilnic.

HRĂNIREA ȘI ADĂPAREA

1. Accesul la hrană trebuie să se facă ușor; hrana trebuie să fie în cantitate suficientă; administrarea dietelor trebuie să se facă cu regularitate, respectându-se anumite intervale de timp.
2. Nu se pot administra alte substanțe în afara celor administrate în scopuri terapeutice sau profilactice, cu excepția cazului în care a fost demonstrat, prin expertiză științifică sau prin experiența dobândită, faptul că efectul substanței nu este în detrimentul bunăstării, inclusiv a sănătății animalelor.
3. Toate păsările trebuie să aibă acces la o cantitate suficientă de apă de o calitate adecvată, recomandându-se ca, din punct de vedere fizico-chimic, nivelul maxim al nitraților + nitriților să nu depășească 100 mg/litru, iar nivelul maxim al nitriților să nu depășească 1 mg/litru
4. Buncărele pentru depozitarea furajelor vor fi amplasate cu respectarea normelor de biosecuritate.
5. Pentru sistemul de creștere ecologic, toate materiile prime folosite în hrana găinilor ouătoare, trebuie să fie însoțite de certificate ecologice eliberate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.
6. În unele state membre, crescătorii folosesc în hrana găinilor ouătoare crescute în sistem alternativ la sol, scoici mărunțite livrate în saci de hârtie ambalați în vid.

Acestea se administrează fie în furajul combinat fie direct pe pardoseală, și au următoarele calități:

-asigură necesarul de calciu pentru dezvoltarea scheletului găinilor ouătoare, și mențin concentrația optimă de calciu de la nivelul oaselor, în special la nivelul aripilor și sternului;

- coaja ouălor devine mai rezistentă, scăzând astfel procentul de ouă cu coaja fisurată, și, în acest mod reducându-se pierderile;
- se asigură o bună digestie a furajului la nivelul stomacului muscular;
- prin consistența și structura sa, poate fi considerat material ocupațional.

MUTILĂRI

1. Intervențiile asupra animalelor, care pot duce la afectarea sau pierderea sensibilității unei părți a corpului ori alterarea structurii osoase sunt interzise, cu următoarele excepții:
 - acestea au scop terapeutic sau de diagnosticare;
 - acestea au scop de identificare;
2. În vederea prevenirii căderii penajului sau a canibalismului se poate permite debecarea parțială pentru păsările mai tinere de 10 zile, destinate reproducției.
3. Intervențiile care necesită anestezie locală sau, după caz, generală, trebuie să fie efectuate de către medicul veterinar.
4. Intervențiile care nu necesită anestezie, pot fi efectuate de către o persoană competentă, în conformitate cu legislația națională.
5. Este interzisă practicarea năpârlirii.

CAPTURAREA, MANIPULAREA ȘI TRANSPORTUL PĂSĂRILOR

1. Păsările trebuie să fie transportate cu mijloace de transport înregistrate/autorizate sanitar - veterinar, dotate cu cuști de transport care trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să aibă o deschidere suficientă de largă pentru a reduce riscul de rănire a păsărilor;

b) să fie suficient de rezistente ca să suporte greutatea păsărilor și construite în așa fel încât păsările să nu poată scăpa și să preîntâmpine crearea de leziuni la cap, la picioare sau la aripi;

c) să permită inspecția păsărilor și menținerea unei ventilații adecvate pentru păsările din interior;

d) să fie securizate pentru a se preveni deplasarea lor în timpul transportului; de asemenea, trebuie astfel fixate încât să permită circulația aerului printre acestea;

e) înălțimea cuștilor de transport variază în funcție de greutatea păsărilor astfel:

Greutate găini ouătoare	Înălțimea cuștii
găini de aproximativ 1 kg	22-23 cm;
găini între 1- 4 kg	24-33 cm;

2. Găinile, la sfârșitul perioadei de ouat, sunt predispuse la fracturi osoase, mai ales atunci când sunt scoase din baterii și introduse în cuștile pentru

transport; din acest motiv, cuștile de transport trebuie amplasate cât mai aproape de baterii, atunci când se folosește sistemul de creștere în baterii;

a) găinile trebuie mutate una câte una, iar în timpul acestei operațiuni, se protejează pieptul acestora și aripile, astfel încât să nu se lovească de corpuri ascuțite;

b) pentru sistemul de creștere la sol, se aplică același sistem de manipulare, iar înainte de prindere se scot adăpătorile și hrănitorele fixe sau mobile

3. Pentru transportul păsărilor se vor asigura următoarele suprafețe minime:

Greutate în kg	Suprafața în cm ² /kg
< 1,6	180 – 200
1,6 – < 3	160
3 – < 5	115
> 5	105

Aceste valori pot varia în funcție nu numai de greutatea și talia păsărilor, dar și de condiția fizică a acestora, condițiile meteorologice și durata preconizată a călătoriei.

METODE DE UCIDERE A GAINILOR IN ADAPOST

Metoda de ucidere recomandată pentru găini ouătoare este dislocarea cervicală.

1. Descrierea metodei:

Presupune întinderea și răsucirea manuală sau mecanică a gâtului, provocând astfel ischemia cerebrală.

Dislocarea cervicală manuală se execută după cum urmează:

-se prinde pasărea cu o mână de jarete și se întoarce cu capul în jos, luând ca suprafață de sprijin coapsa piciorului

-cu primele două degete ale mâinii libere se apucă capul, imediat înapoia zonei occipitale(degetul cel mare va fi sub cioc)

-se apăsă pe gât cu prima încheietură a celor două degete, concomitent cu tragerea capului spre spate

-la păsările de mărime medie creierul poate fi separat de coloana vertebrală prin apucarea bazei craniului cu o mână și baza gâtului cu cealaltă mână, iar apoi se trage rapid și ferm în direcții opuse cu o mișcare puternică de desprindere bruscă.

3.Cerințe specifice:

Această metodă nu se va utiliza ca procedură de rutină, ci numai în cazul în care nu sunt disponibile alte metode de ucidere

Dislocarea cervicală va fi realizată numai de către personal calificat.

4.Avantaje:

Metoda este rapidă și eficientă când este executată corect.

Procedura aceasta de ucidere poate fi luată în considerare în cazul focarelor de boală, deoarece poate fi omisă sângerarea

5.Dezavantaje:

Metodele sunt folosite numai pentru uciderea unui număr mic de păsări.
Este nevoie de personal instruit,
Nicio persoană nu va ucide prin dislocare cervicală manuală mai mult de 70 de păsări pe zi.

